

Reykjavík, 1. nóvember 2019
0.12

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
Skúlagata 4
101 Reykjavík

Efni: Umsögn um drög að breytingu á reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar.

Vísað er til draga að nýrri reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar, sbr. mál S-213/2019 í samráðsgátt stjórnarráðsins. Eftirfarandi eru athugasemdir Orkuveitu Reykjavíkur og dótturfélaga hennar, Orku náttúrunnar ohf. og Veitna ohf. Þar sem eftirleiðis er vísað til OR er því verið að vísa til þessara þriggja aðila og afstöðu þeirra.

OR fagnar því sem stefnt er að með breytingum á reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar, þ.e. að efla samkeppni á raforkumarkaði. Samkeppni á raforkumarkaði er sannarlega af hinu góða og mikilvægt er að réttur neytenda, m.a. m.t.t. söluaðilaskipta, sé treystur. Þá er það einnig mikilvægt að aðilar, bæði stjórnvöld og aðrir leikendur á íslenskum raforkumarkaði, stuðli með virkum hætti að því að neytendur verði upplýstir um markaðinn, og sín réttindi á honum.

Í eftirfarandi greinargerð OR er bent á það sem betur má fara í reglugerðardrögunum og gerðar tillögur að breytingum þar sem við á. Byggir OR þar á reynslu og innsýn annars vegar frá söluaðilanum séð og hins vegar dreifiveitunni séð. Það er mikilvægt að breytingar séu raunhæfar og framkvæmanlegar og því leitast OR við að benda á þau vandkvæði sem kunna að leiða af framkomnum tillögum ef samþykkt verða óbreytt og gerir eftir atvikum tillögur að breytingum sem kunna að henta betur á íslenskum markaði en þó að teknu tilliti til þeirra krafna sem leiða má af regluverki ESB.

Athugasemdir OR skiptast í annars vegar almenna greinargerð í skjali þessu þar sem dregið er fram það helsta með tilvísun til hlutaðeigandi greina í drögunum, og hins vegar reglugerðardrögin sjálf þar sem OR nýtir fyrirbyggjandi skjal ráðuneytisins og hefur sett inn tillögur að breytingum í breytingarsögu skjalsins og bætt inn athugasemdum og skýringum þar sem við á. Í sumum tilvikum eru tilvísanir að finna milli þessara tveggja skjala.

Athugasemdir við einstakar greinar

2. gr. Þjónustuveitandi. Skilgreiningin eins og lagt er upp með hana virðist ekki dekka aðila sem selja/reka/þjónusta hleðslustöðvar til uppsetningar á lóðum þriðja aðila (þ.e. á lóðum sem eru ekki í eigu viðkomandi aðila). Til að tryggja að skilgreiningin taki bæði til eigenda og lóðarhafa er lagt til að orðið „sinnar“ falli út.

6. tl. 5. gr. og 8.tl. 2. mgr. 6. gr. Bótageiðslur vegna langvarandi skerðingar. Í töluliðina er leitast við að færa beint inn í reglugerðina kjarnann í annars vegar 6. tl. 3. mgr. 9. gr. raforkulaga nr. 65/2003 og hins vegar 8. tl. 3. mgr. 16. gr. s.l. Þó vantar á að skilgreina nánar bótaskylduna líkt og 2. ml. beggja lagagreina kveður á um að skuli gert. Þar segir að

kveða skuli á um fjárhæð bóta og bótaskyld tilvik í reglugerð. Í því ljósi kallar OR eftir því að bótaskyldan verði nánar útfærð og að einhver mörk eða viðmiðanir verði sett til að skilgreina ramma hennar. Til að mynda mætti skilgreina hvað teljist vera langvarandi skerðing, hver eru takmörk bótaskyldu, fjárhæða bóta, hámarks-/lágmarksfjárhæðir, hvort greiðslur eigi að miðast við mínútur, hvort bótaskylda sé til staðar óháð því hvort sýnt sé fram á tjón, og hvort almennar sönnunarreglur eigi við um tjónið. Einnig mætti skilgreina hvað verði með bótagreiðslur sem koma til vegna flutningsfyrirtækis og hvort dreifiveitan geti átt endurkröfu á það í einhverjum tilvikum? Þá má einnig velta því fyrir sér hvort sama túlkun verði lögð á hugtakið langvarandi skilgreining í tilviki flutningskerfis annars vegar og dreifikerfis hins vegar og eftir atvikum hvort rétt væri að bæta inn skilgreiningunni á hugtakinu í upptalningu hugtaka í 2. gr. reglugerðardraganna.

6. gr. reglugerðardraga – Skyldur dreifiveitna

Seljendur til þrautavara: Í fyrirliggjandi reglugerðardrögum er ekki að finna neina tilvísun til þess hver gegni hlutverki seljanda raforku til þrautavara öfugt við það sem kveðið er á um í núgildandi reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar. Fer þetta ekki saman við regluverk ESB sem gerir einmitt ráð fyrir því að stjórnvöld tilgreini hver gegni því hlutverki að vera seljandi til þrautavara (e. *supplier of last resort*). Það skiptir máli að skilgreina þetta í þeim tilvikum þar sem t.d. vanskilasaga leiðir til þess að enginn söluaðili vilji selja tilteknum aðila rafmagn sem og einnig þegar viðskiptavinur sinnir ekki tilmælum um að velja sér söluaðila. Það mætti velta því fyrir sér hvort dreifiveitur eigi að gegna því hlutverki að vera seljendur til þrautavara (í neyð), líkt og nú, enda þurfa dreifiveitur ekki söluleyfi til að stunda raforkuviðskipti. Ef svo er, þá ætti dreifiveitum að vera skylt að semja um raforkukaup til þrautavara (valrétt) til að sinna því hlutverki. Ef það yrði niðurstaðan ætti eflaust að bæta tilvísun í þá skyldu í upptalningu 6. gr. reglugerðardraganna.

Tenging við dreifikerfi: Í 1. tl. 2. mgr. 6. gr. er fjallað um tengingar við dreifikerfið. OR gerir nokkrar tillögur að breytingum ákvæðanna í 1. tl. sem lúta að því að tilgreina að skyldan til að tengja sé ekki fortakslaus. Mikilvægt er að tilgreindar séu þær forsendur sem þurfi að vera til staðar svo unnt sé að framkvæma tengingu í reynd. Nefna má t.d. þá staðreynd að ekki er hægt að tengja ef ekkert dreifikerfi er til staðar. Í slíkum tilvikum væri skyldan haldslaus enda óframkvæmanleg að svo stöddu. Þá má einnig velta því upp hvort tilgreina eigi einhvern tímaramma dreifiveitu til að framkvæma en í 1. ml. er einungis talað um að tengja án nokkurrar tilgreiningar á þeim tímamörkum sem dreifiveita hefur til að fullnusta sína skyldu. Eðlilegt er að dreifiveita hafi eitthvað svigrúm til tengingar að teknu tilliti til annarra verkefna og þörf á forgangsroðun í rekstri. Þá má einnig spyrja hvort ekki ætti að vera skilyrðislaus forsenda tengingar að notandi hafi lokið við að gera samning um kaup á raforku. Í því samhengi bendir OR á að í framkvæmd á tengingu sér oft stað jafnvel áður en notandi er kominn með samning. Spyrja má hvort dreifiveitu verði gert að tryggja að notandi hafi samning áður en tenging er framkvæmd.

Fullnægjandi geta: Í 3. tl. 2. mgr. 6. gr. er gerð tillaga um að eftirfarandi setning bætist við: „Dreifiveitu er heimilt að eiga og reka virkjun sem eingöngu er ætluð til framleiðslu á rafmagni til að mæta töpum í kerfinu en ekki til endursölu eða afhendingar öðrum.“ Tillagan byggir á mikilvægi þess að dreifiveitum sé gert kleift að afla raforku til að mæta töpum með ýmsu móti. Raforka til að mæta töpum dreifikerfanna er forgangsorka. Engin trygging er fyrir því að það takist að kaupa þessa raforku á markaði, t.d. með útboðum. Dreifiveitur geta ekki ráðið því hvert raforkusalar selja orkuna sína. Það að gera dreifiveitum það mögulegt að eiga og reka virkjanir eingöngu til framleiðslu á raforku til að mæta töpum dreifikerfisins, minnkar rekstraráhættu. Þessi breyting sem lögð er til mun að mati OR ekki hafa neikvæð áhrif á raforkumarkaðinn og er til þess fallin að auka öryggi rekstar dreifikerfanna.

7. gr. reglugerðardraganna

2. mgr. 7. gr. um höfnun raforkuviðskipta: Í 1. ml. 2. mgr. 7. gr. er fjallað um það að raforkusala beri að ganga til viðskipta við almennan notanda sem óskar eftir viðskiptum. OR lítur sem svo á að skyldan sé ekki alveg fortakslaus og í samræmi við meginreglu samningaréttar hafi aðilar val um að ganga til samninga. Fæst þetta staðfest af lestri lokamálsliðar málgreinarinnar sem gerir beinlínis ráð fyrir því að sölufyrirtæki kunni að hafna viðskiptum. Það er og eðlilegt enda gæti vanskila- og viðskiptasaga tiltekins viðskiptavinar auðveldlega leitt til þess að viðskipta sé ekki óskað af hálfu söluaðila. Hið sama gæti átt við ef starfsemi fyrirtækis fer ekki saman við samfélagslegar áherslur söluaðila. OR veltir því hins vegar upp hvort eðlilegt væri að skilgreina nánar heimildir sölufyrirtækja í þessum efnum, þ.e.a.s. hvenær þeim er heimilt að hafna viðskiptum og hvenær ekki. Að sama skapi er áréttað það sem áður hefur verið nefnt hér að framan um mikilvægi þess að reglugerðin taki á seljendum til þrautavara. Það kann að vera nauðsynlegt þegar og ef sú staða kæmi upp að allir seljendur hafni viðskiptum við tiltekinn viðskiptavin.

3. mgr. 7. gr. Leiðbeiningaskylda og dráttur á að söluaðili sé valinn: Í 3. mgr. 7. gr. er fjallað um leiðbeiningaskyldu dreifiveitna gagnvart notendum um rétt þeirra til að velja sér söluaðila. Óljóst er hversu langt dreifiveitu ber að ganga og hvert eiginlegt inntak leiðbeiningaskyldunnar sé. Þá vantar einnig að útlista í reglugerðinni hvað gerist ef notandi sinnir því ekki að velja sér sölufyrirtæki og hvernig bregðast eigi við ef sá sem er að taka við neysluveitu velur ekki söluaðila en sá sem flytur út vill vera skráður af viðkomandi neysluveitu. Ekki liggur fyrir hvort dreifiveita eigi þá að loka eða hvort það væri eðlilegra að skilgreindur væri söluaðili til þrautavara.

Þá má einnig benda á að reynslan sýnir að erfiðlega gengur að fá fram staðfestingu viðskiptavina vegna vals á söluaðila, þrátt fyrir að ítrekaðar séu óskir um að viðskiptavinur velji sér söluaðila. Ef lagt er upp með að loka eigi fyrir notkun þá bendir OR á að það muni koma til með að valda vissum vandkvæðum í framkvæmd enda kallar slíkt m.a. á fjölgun starfsfólks í lokunum með tilheyrandi kostnaði og heimildum til gjaldtöku. Þá má í þessu samhengi einnig velja því fyrir sér hvað gerist ef ekki tekst að loka fyrir veitu sem getur stundum verið reyndin.

3. mgr. 7. gr. Tenging við dreifikerfi: Dreifiveitu er óheimilt að tengja almennan notanda við dreifikerfi nema fyrir liggja staðfestur samningur milli notandans og þess söluaðila sem hann kys. Sjá athugasemdir við 1. tl. 2. mgr. 6. gr.

4. mgr. 7. gr. Forsenda tengingar við dreifikerfi: Það er mikilvægt að hafa í huga að skyldan til að tengja almennan notanda við dreifikerfi getur í framkvæmd ekki verið eingöngu háð því að samningur hafi komist á milli notanda og söluaðila. Forsenda tengingar verður einnig að vera sú að búið sé að ljúka uppbyggingu dreifikerfis þannig að tenging sé í reynd framkvæmanleg af hálfu dreifiveitunnar. Þannig getur skylda dreifiveitu aldrei virkjast fyrir en dreifikerfi er komið. Ætla verður einnig að dreifiveita hafi svigrúm til að haga uppbyggingu dreifikerfis eins og best hentar m.t.t. rekstrar viðkomandi dreifiveitu og að eðlilegt tillit sé tekið til áætlana á viðkomandi svæði. Þannig gæti samningur við einn notanda ekki raskað áætlunum veitunnar eða fyrirætlunum.

11. mgr. 7. gr. staðlaður samningur við notendur: Í lokamálsgrein 7. gr. reglugerðardraganna er kveðið á um að gera skuli staðlaðan samning við notendur um viðskipti með raforku. OR vekur athygli á því að þessi skylda er nú þegar til staðar sbr. t.d. 4. gr. gildandi

reglugerðar um raforkuviðskipti og mælingar. Þar segir beinlínis að söluþyrntæki beri að gera raforkusölusamning við viðskiptavinum sína. Þá er nánar fjallað um samninginn, efni hans og form í 7. gr. reglugerðarinnar. Að mati ON orkar það tvímælis að gera breytingar á þeim kröfum sem gerðar eru til söluþyrntækja um raforkusölusamninga við viðskiptavinum sína enda óljóst hvernig þetta ákvæði og tilvísun til tiltekinnar dagsetninga í drögunum breytir þeirri skyldu sem nú er til staðar. Þá má einnig velta því fyrir sér hvort og þá hvaða breytingar ákvæðið hefur í för með sér fyrir þá viðskiptavinum sem eru þegar í viðskiptum við söluþyrntæki með raforku og hafa jafnvel verið svo í fleiri ár eða áratugi á grundvelli gildandi skilmála á hverjum tíma.

Ekki liggur skýrt fyrir hvort ráðuneytið ætli sér með þessu ákvæði að gera breytingar á formi raforkusölusamninga að því leyti að afla þurfi sérstaks staðfests samþykkis hvers og eins, óháð því hvort viðkomandi sé viðskiptum við söluþyrntæki. Er því spurt hvort gert sé ráð fyrir því að söluaðilar gangi á alla viðskiptavinum sína sem geta numið tugþúsundum og afli sérstaks staðfests samþykkis fyrir tilteknu formi raforkusölusamnings, þrátt fyrir það að t.d. öll samskipti milli aðila beri það með sér að samningur sé til staðar. Sé sú reyndin gerir ON verulegar athugasemdir við það.

Viðskiptavinir ON eru margir og sumir hafa verið í viðskiptum við ON og forvera þess í fleiri ár og áratugi. Hingað til hefur verið litið til sambærilegra viðmiða og viðgangast í viðskiptum við fyrirtæki sem byggja á skilmálum og verðskrár fyrir sölu á vöru, þ.e. með því að greiða reikninga athugasemdalaust megi líta sem svo á að samningssamband sé komið á og sé viðvarandi. Að því leyti liggja ekki í öllum tilvikum fyrir formfastar staðfestingar samninga við hvern og einn viðskiptavin. Hins vegar og með framangreint að leiðarljósi er litið sem svo á að samningar séu til staðar við hvern og einn sem ekki gerir athugasemdir og þar með litið sem svo á að viðkomandi undirgangist gildandi viðskiptaskilmála hverju sinni. Þannig kemst samningur sjálfkrafa á þegar notandi hefur viðskipti við aðila sem selur vöru á grundvelli skilmála og verðskrár sem gildir af hálfu viðkomandi söluaðila.¹

Í þessu samhengi er minnt á markmið breytinga á regluverki raforkulaga en með því er stefnt að því að auka réttindi neytenda og efla neytendavernd og vitund. Eigi að gera söluaðilum það skylt að setja sig í samband við alla og kalla fram staðfest samþykki felur það í sér mikla vinnu og kostnað sem skellt er á markaðinn með afturvirkum hætti í reynd. Þá vakna upp spurningar um það hvað gera eigi ef ekki takist að ná fram staðfestingu viðskiptavina til fjölda ára eða áratuga; ber þá að loka eða beita einhverjum úrræðum til að knýja fram staðfestingu? Bent er á að ef vilji ráðuneytisins stendur til að breyta formkröfum samninga er eðlilegra að það gildi um þá viðskiptavinum sem eru nýir og koma til viðskipta við söluaðila eftir gildistöku reglugerðarinnar.

Í dæmaskyni um þá erfiðleika sem geta verið því samfara að afla samþykkis eða annarra viðbragða frá viðskiptavinum má benda á að systurfélag ON, Veitur/Orkuveita Reykjavíkur Vatns- og fráveita (VOF) hafa unnið að endurgreiðslu oftekinna vatnsgjalda vegna ársins 2016. Þrátt fyrir að viðskiptavinir eigi innistæðu hjá fyrirtækinu hefur reyndin verið sú að erfiðlega hefur gengið að fá upplýsingar frá viðskiptavinum um bankareikninga til að unnt sé að greiða þeim út þeirra inneign. Með hliðsjón af því má gera ráð fyrir að enn erfiðara verði að fá fram staðfestan samning hjá núverandi viðskiptavinum. Að mati ON þarf að skýra ákvæði 11. mgr. 7. gr. reglugerðardraganna nánar ef ætlunin er að breyta þeim kröfum sem nú þegar eru til staðar um gerð raforkusölusamninga. Þá er mikilvægt að ákvæðið leggi ekki óframkvæmanlegar byrðar á aðila á íslenskum raforkumarkaði.

¹ Sjá nánar héraðsdóm Reykjavíkur í máli nr. E-3902/2018, dags. 30. október 2019, Karl Sigurhjártarson gegn Veitum ohf.

8. gr. reglugerðardraganna – þjónustuveitendur

Með tilskipun 2014/94/ESB eru settar fram lágmarkskröfur um uppbyggingu innviða fyrir óhefðbundið eldsneyti í þeim tilgangi að draga úr neikvæðum áhrifum samgangna á umhverfið sem og draga úr því að samgöngur reiði sig eingöngu á jarðefnaeldsneyti. Eitt af því sem tilskipunin kallar eftir er að stjórnvöld tryggji að byggt sé upp fullnægjandi net rafhleðslustöðva aðgengilegar almenningi sem geri það að verkum að rafbílar verði raunhæfur kostur. Sem dæmi þá er sérstaklega benti á það í aðfararorðum tilskipunarinnar að til hleðslustöðva sem eru aðgengilegar almenningi teljist vera þær sem eru aðgengilegar öllum á jafnræðisgrundvelli t.a.m. með skráningu hjá söluaðila, með notkun á þar til gerðum kortum eða notkunarlyklum, gegn greiðslu aðildargjalda eða annars konar fyrirkomulags í deilikerfi bifreiða. Það er sérstaklega áréttað að undir þetta geti fallið hleðslustöðvar sem heimili einkaaðilum notkun á hleðslustöð með sérstöku leyfi söluaðila eða með því að vera í áskrift hjá viðkomandi söluaðila.²

OR telur brýnt að ný reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar nýti framangreint svigrúm sem tilskipun 2014/94/ESB býður upp á, en hamli ekki samkeppni. Sala raforku á hleðslustöðvum er ólík sölu á jarðefnaeldsneyti á bensínstöðvum. Reynslan sýnir að langflestir rafbílanotendur hlaða rafbíla sína heima. Hleðslustöðvar eru því ákveðið öryggisatriði í hugum margra rafbílaeigenda fremur en reglulegur viðkomustaður. Veltutölur hleðslustöðva eru því allt aðrar en bensínstöðva enda bíleigendur ekki með bensínstöð heima hjá sér. Í þessu samhengi er því mjög mikilvægt að eigendum hleðslustöðva sé gert kleift að halda rekstrarkostnaði í lágmarki með því að nýta ýmsar nýjungar í greiðsluleiðum sem eru mun ódýrari en sala með hefðbundnum greiðslukortum. Þessar nýju greiðsluleiðir kalla hins vegar á ákveðna skráningu viðskiptavinarins þó sú skráning uppfylli ekki hugtaksskilyrði raforkulaga um formlegan raforkusölusamning.

Með hliðsjón af öllu þá lítur OR svo á að ákvæði 8. gr. reglugerðardraganna um rafföng aðgengileg almenningi heimili þjónustuveitendum/rekstraraðilum hleðslustöðva að skilyrða aðgengi að hleðslustöð við skráningu og notkun tiltekins lykils eða korta enda telst skráning eða handhöfn lykils/korts ekki fela í sér raforkusölusamning í skilningi raforkulaga. Þannig sé það fyrirkomulag sem ON styðjist við í dag í fullu samræmi við fyrirhugað ákvæði 1. mgr. 8. gr. reglugerðardraganna sem og áður nefnda tilskipun. Hvað þetta varðar er vísað til umsagnar OR til ráðuneytisins, dags. 30. október 2018, varðandi fyrri drög að breytingum á reglugerð um raforkuviðskipti og mælingar.³

10. gr. Uppsögn raforkusamnings og gildistími

OR bendir á að þriggja vikna uppsagnarfrestur sé mjög óhentugur þar sem uppgjörstímabil miðist almennt við mánaðarmót en þá eru álestrar teknir. Þá er þetta sérstaklega óhentugt á meðan fjarlestrarmælar eru ekki komnir upp alls staðar og á meðan enn er unnið út frá því að gefnir séu út áætlanareikningar. Fari aðilaskipti fram innan mánaðar munu reikningar innihalda mis löng tímabil og í einhverjum tilvikum gætu reikningar þá verið með áætlun allt upp í 7-8 vikur á einum reikningi. Með hliðsjón af þessu leggur OR til að inn komi viðmiðunardagsetningar sem t.d. miðist við mánaðarmót eða 25. hvers mánaðar frekar en að byggt verði á 3. vikna tímabilum. T.d. uppsögn sem berst fyrir 10 hvers mánaðar tekur gildi næstu mánaðarmót á eftir. Berist uppsögn eftir 10. tekur hún gildi önnur mánaðarmót þar á eftir. Þetta skiptir m.a. máli í tengslum við uppgjör á kortareikningum en kortafyrirtæki kalla t.d. eftir upplýsingum um miðjan mánuð.

² Sjá 23. – 26. mgr. aðfararorð tilskipunar nr. 2014/94/ESB auk 7. tl. 2. gr. hennar.

³ Sjá nánar samráðsgátt stjórnarráðsins, sbr. mál nr. 151/2018.

[https://samradsgatt.island.is/Skrar/\\$Cases/GetAdviceFile/?id=ce9418e8-8adc-e811-944a-005056850474](https://samradsgatt.island.is/Skrar/$Cases/GetAdviceFile/?id=ce9418e8-8adc-e811-944a-005056850474)

Í dag er verulegt vandamál að ná í álestur við söluaðilaskipti og því væri ekki óeðlilegt ef miðað væri við að uppsögn taki gildi við það tímamark þegar álestur liggur fyrir. Í framkvæmd er það þannig að örðuglega getur gengið að ná álestri af mæli þegar uppsögn berst; því er ekki óeðlilegt að kalla eftir því að viðskiptavinur sem óskar eftir að segja upp samningi skili inn álestri eða tryggji að unnt sé að lesa á enda stendur það honum nær að afla álestursins samdægurs eða svo skjótt sem mögulegt er. Með hliðsjón af því mætti einnig sjá fyrir sér að uppsögn taki gildi þegar álestur fylgi með tilkynningu um uppsögn.

12. gr. riftun raforkusölusamnings

Í tengslum við 12. gr. varðandi riftun sölufyrirtækis á raforkusölusamningi má velja því upp hvaða tímafrestir gildi hvað lokun varðar af hálfu dreifiveitu sem og hvað gerist ef notandi skiptir um söluaðila strax í kjölfar riftunar. Er réttur notenda til að skipta um söluaðila fortakslaus þegar um veruleg vanskil hjá einum söluaðila er að ræða? Mætti sjá fyrir sér að notendum séu ákveðnar skorður settar varðandi það að færa sig milli söluaðila þegar um veruleg vanskil er að ræða hjá fyrri söluaðila. Þá vakna einnig spurningar um stöðu aðila þegar dreifiveita kemst ekki að til að framkvæma lokun.

Snjallvæðing mæla – 15. gr. og 28. gr. reglugerðardraganna

OR telur mikilvægt að hugað verði að snjallvæðingu mæla í reglugerðinni líkt og lagt er upp með í regluverki ESB eins og t.a.m. er ráðgert í tilskipun 2009/72. Huga þarf að slíku og lagt er til að inn í 15. gr. reglugerðarinnar komi ákvæði í 3. og 4. málslíð sem taki á þessu til að treysta m.a. lögmæti fyrir vinnslu persónuupplýsinga með mælum af þessu tagi. Þá er einnig ástæða til að tilgreina með greinargóðum hætti í hvaða tilgangi megi nota mæligögn í ljósi krafna löggjafar á sviði persónuverndar um skýran tilgang fyrir vinnslu persónuupplýsinga. Mikilvægt er að heimildir dreifiveitna og söluaðila þar um séu skýrar og hversu langt þær nái.

Að vissu leyti tekur 28. gr. draganna á fjarmælingu en OR telur brýnt að skýra heimildir og leggur því til viðbætur við 15. gr. draganna til að undirbyggja og treysta heimildir til snjallvæðingar mæla kjósi dreifiveitur að nýta slíka tækni. Eflaust væri ákjósanlegt að skoða það að sameina ákvæðin og bæta inn tilvísun í heimildir og tilgang vinnslu af þessu tagi. Sem dæmi um þann tilgang sem þarf að vera tryggður er að heimilt sé að nota mæligögn til að mæla notkun til grundvallar reikningagerð, einnig til afla upplýsinga um afhendingar-gæði á notkunarstað, fylgjast með ástandi mælitækja, til að gera áætlanir í framkvæmdum, viðhaldi og rekstri og til að geta framkvæmt lokanir.

Meðal annars þyrfti heimild fyrir vinnslu persónuupplýsinga svo dreifiveita geti upplýst viðskiptavin þegar þörf er á. Mæligögn má nota til að koma auga á atvik sem geta verið neytanda í óhag. Til dæmis óeðlilega mikil notkun og þá má hafa samband við viðkomandi og upplýsa og rannsaka mögulegar ástæður. Það þarf að vera til staðar fullnægjandi heimild fyrir vinnslu persónuupplýsinga í þessum tilgangi.

27. gr. raforkumælar án fjarálestrarbúnaðar

Dreifiveitur hafa á undanförunum árum sett upp á vefsíðum sínum stafrænar þjónustuleiðir fyrir viðskiptavinum sem gerir þeim auðvelt fyrir að skila upplýsingum um notkun og álestra af mælum. Getu þeir svo fylgst með þróun notkunar sinnar auk þess að geta borið notkun sína saman við sambærileg hús og fjölskyldustærð. Gefst notendum tækifæri til að skrá álestur oft yfir árið hvort sem það er til uppgjörs eða einungis til að fylgjast með notkun

sinni. OR telur mikilvægt að auka vitund notenda um orkunotkun sína og að þeir fylgist markvisst með notkun sinni.

OR leggur því til að auka notkun viðskiptavina á stafrænum þjónustuleiðum dreifiveitna og vitund þeirra á orkunotkun sinni að gert verði ráð fyrir að notendur skili sjálfir upplýsingum um notkun og ef þeir óska eftir að dreifiveitan sinni álestrum greiði þeir hóflegt gjald fyrir.

42. og 43. gr. reglugerðardraganna um upplýsingar á reikningum

Það er almennt svo að notendur eiga erfitt með að lesa og skilja rafmagnsreikninginn sinn. Reglulega er bent á að reikningarnir séu flóknir og illskiljanlegir. Vissulega tekur OR undir það enda öll sundurliðun kröfu og aðgreining einstakra gjaldaliða til þess fallin að stuðla að þessu. Draga mætti úr þessu með því að hætta slíkri aðgreiningu gjaldaliða.

Hins vegar mælir annað á móti því að það sé gert enda myndi slík einföldun draga úr gegnsæi. Því veltir OR því upp hvort þessi aðgreining ætti að geta verið aðgengileg viðskiptavinum t.d. á mínum síðum viðkomandi dreifiveitna þó sundurliðun komi ekki fram á reikningi.

50. gr. reglugerðardraga um tilkynningar með uppgjörsupplýsingum.

OR vekur hér athygli á því að 1. ml. 1. mgr. endurspeglar í reynd ekki þá framkvæmd sem viðhöfð er í dag enda gert í gegnum Netorku sem gegnir því hlutverki að vera miðlægur vinnsluaðili vegna miðlunar gagna um raforkunotkun frá dreifiveitum til söluaðila og jöfnunarábyrgra, söluaðilaskipta og útreikninga fyrir aðila á raforkumarkaði.

Í því samhengi leggur OR til að um hlutverk Netorku verði fjallað í reglugerðinni og treysta Netorku þar með í sessi sem og heimildir aðila á markaði til að færa sér í nyt þá starfsemi sem henni er ætlað að sinna. Netorka hefur frá 2003/2004 séð um uppsetningu og rekstur á kerfum sem eru nauðsynleg til að leysa verkefni sem komið var á með raforkulögum árið 2003 en þeim eru gerð skil í Netmálum B6 og B7. Með því að skilgreina nánar Netorku og stöðu hennar á markaði má auðvelda alla vinnslu upplýsinga í gegnum þennan tiltekna aðila sem og m.a. treysta heimildir slíks aðila til að vinna persónuupplýsingar um viðskiptavinum þeirra dreifiveitna og söluaðila sem færa sér starfsemi hans í nyt. Má sem dæmi nefna að í Noregi var sambærilegum aðila komið á laggirnar á grundvelli laga. Sjá einnig ábendingu í athugasemd við 52. gr. reglugerðardraganna.

55. gr. gildistökuákvæði.

Í 55. gr. er gert ráð fyrir því að reglugerðin öðlist þegar gildi. OR ítrekar það sem bent hefur verið á í fyrri samskiptum við ráðuneytið að allar kerfisbreytingar sem af reglugerðardrögunum leiðir eru tímafrekar og ekki er hægt að tryggja að þær verði að fullu innleiddar strax við gildistöku reglugerðarinnar. Þannig er til dæmis ljóst að gera þarf verulegar breytingar á þeim kerfum sem Netorka notast við f.h. dreifiveitna við söluaðilaskipti, úrvinnslu og miðlun gagna. Slíkar breytingar þarf að vinna í nánú samráði við dreifiveiturnar og hönnuði kerfis vegna endurforritunar þess í takt við breyttar kröfur. Einnig liggur fyrir að breyta þarf Netmálum B6 og B7 vegna samskipta dreifiveitna og söluaðila

Með hliðsjón af framangreindu kallar OR eftir því að aðilum verði veittur hóflegur tími til að vinna að breytingum svo unnt verði að tryggja að frá upphafi sé farið að reglugerðinni.

Að endingu bendir OR á að samræma megi orðalag innan reglugerðardraganna t.a.m. hvað söluaðila varðar. Í drögunum er ýmis notast við sölufyrirtæki, raforkusali eða söluaðili. Eðlilegra væri að tryggja innbyrðis samræmi við hugtakanotkun í reglugerð þannig að túlkun hugtaka verði ekki á reiki.

Að öðru leyti vísast til fylgiskjals með umsögn þessari sem eru reglugerðardrög ráðuneytisins með athugasemdum og breytingartillögum OR. Verði eftir því óskað er OR tilbúið til að gera ráðuneytinu frekari grein fyrir umsögn sinni og einstökum efnisatriðum hennar.

Virðingarfyllst,

Íris Lind Sæmundsdóttir
lögmaður